

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în cadrul proiectului

Cifra proiectului: 24.80012.0807.18SE

Denumirea Proiectului: Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)

Proiectul a avut ca scop investigarea sistematică și interdisciplinară a statutului social-politic, a dinamicii identitare și a mentalităților colective ale elitelor basarabene în perioada dominației țariste (1812–1917), prin valorificarea critică a surselor arhivistice inedite și a celor tipărite, insuficient exploatate sau absente în istoriografia românească. Cercetarea a urmărit reconstruirea nuanțată a profilului social, cultural și politic al elitelor locale, cu accent pe mecanismele de adaptare, integrare, rezistență și negociere identitară în cadrul Imperiului Rus, precum și pe rolul acestora în procesele de modernizare, administrare, educație și viață publică din Basarabia. Rezultatul științific major al proiectului îl constituie publicarea a două monografii fundamentale:

1. *Nobilimea basarabească sub dominație imperială rusă: statutul social-politic și mentalități colective (1812–1917)*, care analizează transformările profunde ale nobilimii basarabene la intersecția dintre tradiția românească și modelul imperial rus, evidențiind dinamica identitară, mecanismele de integrare birocratică, hibridizarea culturală și rolul acestei categorii în afirmarea identității românești;

2. *Privilegiații în ierarhia socială din Basarabia (1812–1871)*, care demonstrează că boiernașii, mazilii, ruțașii, ruptele, odnodvorții, negustorii și călărașii nu au constituit o elită omogenă, ci un sistem eterogen, supus reclasificării, fiscalizării și controlului administrativ, iar privilegiul a funcționat ca un construct negociabil, dependent de recunoașterea imperială.

Cercetarea a demonstrat că Imperiul Rus nu a conservat ierarhiile sociale moldovenești, ci le-a integrat într-un sistem birocratic nou, bazat pe evidență fiscală, loialitate instituțională și proceduri administrative. Transformările respective au fost însoțite de mutații profunde în planul mentalităților, al raportării la stat, al percepției rangului și al identității sociale. Elitele basarabene nu apar ca simple victime ale dominației imperiale, ci ca actori activi, care au negociat între adaptare și rezistență, între conformare și conservarea memoriei culturale.

Rezultatele proiectului au fost validate și diseminate prin participarea la 17 conferințe științifice internaționale (8 peste hotare și 9 în Republica Moldova) și prin publicarea a 19 lucrări științifice (inclusiv 2 monografii, articole și teze). Totodată, acestea au fost integrate în procesul didactic universitar, contribuind la formarea competențelor de analiză critică și la dezvoltarea unei perspective comparatiste asupra istoriei Basarabiei.

Impactul proiectului este semnificativ în plan științific, prin completarea unor lacune majore ale istoriografiei; în plan social, prin oferirea unei interpretări echilibrate asupra elitelor basarabene și prin valorizarea patrimoniului documentar; și, indirect, în plan economic, prin crearea de produse editoriale și prin sprijinirea inițiativelor culturale și educaționale.

În ansamblu, proiectul a contribuit substanțial la înțelegerea dinamicii sociale și culturale a Basarabiei moderne, a proceselor de modernizare și rusificare administrativă, precum și la consolidarea memoriei istorice prin valorificarea surselor arhivistice și integrarea lor în circuitul științific național și internațional.

Conducătorul de proiect N. J. J.

Data: 27-01-2016

LȘ

Valentin Tomuleț, dr. hab., prof. univ.

Summary of the activity and results obtained within the project

Project code: 24.80012.0807.18SE

Project title: Bessarabian elites under Tsarist domination: social-political status and collective mentalities (1812–1917)

The project aimed at the systematic and interdisciplinary investigation of the social-political status, identity dynamics, and collective mentalities of the Bessarabian elites during the period of Tsarist domination (1812–1917), through the critical use of unpublished archival sources and printed sources that have been insufficiently exploited or absent in Romanian historiography. The research sought a nuanced reconstruction of the social, cultural, and political profile of local elites, with an emphasis on mechanisms of adaptation, integration, resistance, and identity negotiation within the Russian Empire, as well as on their role in the processes of modernization, administration, education, and public life in Bessarabia. The major scientific result of the project consists in the publication of two fundamental monographs:

1. *The Bessarabian nobility under Russian imperial domination: social-political status and collective mentalities (1812–1917)*, which analyzes the profound transformations of the Bessarabian nobility at the intersection of Romanian tradition and the Russian imperial model, highlighting identity dynamics, mechanisms of bureaucratic integration, cultural hybridization, and the role of this category in the affirmation of Romanian identity;
2. *The privileged groups in the social hierarchy of Bessarabia (1812–1871)*, which demonstrates that the boyar offspring, *mazili*, *ruptași*, *ruptele*, *odnodvortsy*, merchants, and cavalrymen did not constitute a homogeneous elite, but rather a heterogeneous system subject to reclassification, fiscalization, and administrative control, and that privilege functioned as a negotiable construct, dependent on imperial recognition.

The research demonstrated that the Russian Empire did not preserve Moldavian social hierarchies, but integrated them into a new bureaucratic system based on fiscal registration, institutional loyalty, and administrative procedures. These transformations were accompanied by profound shifts in mentalities, in attitudes toward the state, in the perception of rank, and in social identity. The Bessarabian elites do not appear as mere victims of imperial domination, but as active actors who negotiated between adaptation and resistance, between conformity and the preservation of cultural memory.

The results of the project were validated and disseminated through participation in 17 international scientific conferences (8 abroad and 9 in the Republic of Moldova) and through the publication of 19 scientific works (including 2 monographs, articles, and theses). At the same time, these results were integrated into the university teaching process, contributing to the development of critical analysis skills and to the formation of a comparative perspective on the history of Bessarabia.

The impact of the project is significant on the scientific level, by filling major gaps in historiography; on the social level, by offering a balanced interpretation of the Bessarabian elites and by valorizing documentary heritage; and, indirectly, on the economic level, through the creation of editorial products and the support of cultural and educational initiatives.

Overall, the project substantially contributed to the understanding of the social and cultural dynamics of modern Bessarabia, of the processes of modernization and administrative Russification, as well as to the consolidation of historical memory through the valorization of archival sources and their integration into the national and international scientific circuit.

Project leader N. Tomuleț / Valentin Tomuleț, Dr. hab., Univ. Prof.

Date: 27.01.2026

LS

